

DR. LIEBERMANN LEÓ

1852–1926

Orvosdoktor és vegyész, egyetemi tanár, 1879-től 1902-ig intézményünkben (M. kir. Állatorvosi Tanintézet, M. kir. Állatorvosi Akadémia, M. kir. Állatorvosi Főiskola) a vegytan tanára. Az Országos Kémiai Intézet szervezője. A pH-meghatározáshoz elsőként alkalmazta az elektrometrikus módszert.

Liebermann Leó 1852. november 28-án született Debrecenben. Édesapja gyakorló orvos volt. Középiskoláit Debrecenben, mint a kollégium tagja, kitüntetéssel végezte. 1869-ben Bécsben az orvosi karra iratkozott be. Eleinte nagyon lelkesen készült az orvosi pályára. Hyrtl József professzor – az anatómia világhírű tanára – nagy jóakarója volt. Hyrtl egyénisége lebilincselte. A sebészetre való felkészülését később háttérbe szorította kifejezett hajlama a vegyészethez, amelynek ismereteit olyan gyorsan és tökéletesen sajátította el, hogy már orvostanhallgató korában kurzusokat tartott a hallgatók számára, a neki Hyrtl által átengedett tanteremben. Többször emlegette, hogy Hyrtl, aki szokása szerint csak késő délután távozott az intézetből, a tantermen áthaladtában tréfásan köszöntötte őt: „Jó estét kívánok, professzor úr!”

Kiváló vegytani tudásának köszönhetően még a doktorátusa előtt, 1874-ben meghívták Innsbruckba tanársegédnek az alkalmazott vegytani laboratóriumba. Itt tette le utolsó szigorlatát, és itt avatták doktorrá. 1875-ben az alkalmazott

orvosi vegytan magántanárává nevezték ki. Az intézetet egymaga vezette, és rövidesen a tanszék helyettes tanára lett. Négyévi innsbrucki működése után mint egyetemi magántanár, 1879-ben tért vissza Magyarországra, és vette át a vegytan tanítását a M. kir. Állatorvosi Tanintézetben. Élettani és kórtani előadásokat is tartott. Rövidesen mint kinevezett professzor működött, magántanárrá habilitáltak. Később rendkívüli tanári címet kapott. A földművelésügyi miniszter Than Károly tanácsára felkérte Liebermann, hogy szervezzen egy olyan vegykísérleti állomást, mely főleg a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem nézőpontjából fontos vegytani kérdésekkel foglalkozik. Ebből a kis intézetből, amely egyetlen szűkös szobából állt, fejlődött ki a későbbi Országos Kémiai Intézet, amelynek 1902-ig igazgatója volt. Ebben az évben vált meg Liebermann a M. kir. Állatorvosi Főiskolától, mert meghívták a budapesti Tudományegyetem Orvosi Karára a Fodor József halálával megüresedett közegészségtani tanszék professzorának.

Tudományos működése széles körű. Első nagyobb munkája, a *Grundzüge der Chemie des Menschen für Ärzte und Studierende*, 1880-ban jelent meg. Ez a munka az embriológia kémiai vonatkozását tárgyalja. A mai kor hisztokémiai, embriológiai munkái alapvetően igazolják Liebermann elgondolásait. Liebermann volt az, aki először használta az elektrometrikus módszert a hidrogénion-koncentráció (pH) meghatározására, amellyel hozzájárult a kémiai egyensúlyok gyakorlatban is fontos tanának felépüléséhez.

A közegészségtant csupán részben érezte szervezési, törvényhozási és hasonló munkakörnek. Tőle indult ki az iskolaorvosi állások szervezése, ő adta elő a jogi karon a közegészségügyi törvényt. Elsősorban a járványok, az immunitások, a járványmegelőzési módszerek, a tápszerhamisítások és az élelmiszerkémia érdekelték. Számos külföldi tudományos egyesület meghívásán kívül tudományos elismertségét az is bizonyítja, hogy minden évben kikérték a véleményét arról, kit tart a Nobel-díjra érdemesnek.

Tudományos munkáinak száma 230. Kiemelkedő munkája a „selectios hypothesis”, amely a fehérjekémiával és az ezzel összefüggő immunitástannal foglalkozik. A budapesti Tudományegyetem tanári kara az Orvosi Kar dékánjává választotta meg. Ebben az időben dolgozta ki az orvosképzés reformját, és szociális-kulturális intézménnyé fejlesztette az orvostanhallgatók segítő egyesületét.

1926-ban bekövetkezett halála előtt a lipcsei Felix Meisner kiadó cég felkérte, hogy a Louis R. Grote szerkesztette *Die Medizin der Gegenwart in Selbstdarstellungen* című könyvsorozat számára írja meg az *Ergographia* kötetet. Ezt meg is tette; 40 oldalas írása azonban már csak halála után jelent meg.

Liebermann Leó a különböző minisztériumok részéről, amelyeknek gyakran tett szolgálatokat, minden akkor elérhető kitüntetésben részesült: megkapta az osztrák császári Vaskoronarendet, a Lipót-rendet (1917) és a Ferenc József-rendet (a tisztikeresztet a csillaggal), a magyar nemességet, a királyi tanácsosságot és az udvari tanácsosságot (1910).

1926-ban, 74 éves korában halt meg.